

Forord

Verden er i flammer, eller er den i opløsning?

I øjeblikket er der FN-topmøde, hvor Trump forherliger det amerikanske engagement, supermagtens overlegenhed og truer med at ud-slette Nordkorea!

For nogen tid siden var der G20-møde i Hamborg, og fra flere sider lød det, at G20 nu er det vigtigste møde mellem de mest magtfulde nationer i verden. Atter var der demonstrationer, og det var mere end vanskeligt, gennem dansk presse i det mindste, at få andet indtryk end at mødet lå provokerende tæt på en bydel i Hamborg, som i øvrigt er kendetegnet ved en politisk klar stillingtagen til fordel for det kritisk autonome – og at de demonstrationer, der udførtes, handlede om at ødelægge mest muligt.

Fra voxpops med mennesker på gaden over politikere og journalister lød det til, at den kritiske stemme alene handlede om materiel ødelæggelse, og at skade flest mulige politifolk!

Det er selvfølgelig lige til at blive trist over – hvis modstanden er begrænset til blot ødelæggelse, eller at historien, italesættelsen eller (fake or real) news alene kan få øje på den ødelæggende del. Ingen ved det og man må – i sit stille sind – blot gisne.

I det hele taget kan man føle sig sat af politisk. Trump vandt, med eller uden hjælp fra russerne, familien mv. Brexit er en realitet – også selvom Theresa May ikke fik rigtig succes efterfølgende. Ud af det blå kom Macron, hvis dagsorden blafrede lidt i vinden (Marie le Pen blev i det mindste undgået). Det er lige før, at man bliver lettet over udsigten til en længere

tid med Mutti Merkel. Klima-aftalen fra Paris ser ud til at blive et anliggende for EU, Asien og Canada osv. Osv.

Forvirrende? Jo, det kan man roligt sige – det er stadig vanskeligere at se, hvem man skal holde med, eller rettere, hvem (om nogen overhovedet), der egentlig vil forsøge at samle folk på tværs i stedet for at grave grøfterne dybere – mellem verdensdele, nationer, regioner eller dele af national- og lokalbefolkninger.

Selvom klimaet fylder meget på dagsordenen, virker det som om, at der stadig er noget andet, og nok så væsentligt, på spil. Sammenhængskraft har vi kaldt det, men man ku' også tale om relationer mellem folkeslag, mellem segmenter og grupperinger, de rige og de fattige, de hvide og de farvede, kvinder og mænd, vindere og tabere og den slags. Eller man ku' igen, igen tale om integration og disintegration.

På sin vis handler alle artikler i dette nummer af Nordiske Udkast om integration i den ene eller anden form:

Jeppe Outes artikel, der er baseret på hans Ph.d-forsvar, handler om den sociale konstruktion af pårørendeinddragelse i behandlingspsykiatrien. Ud fra spørgsmål som: Hvordan forstås og praktiseres inddragelsen af pårørende i sundhedspolitiske og behandlingspsykiatriske sammenhænge i Danmark? Og hvordan forstås og praktiseres inddragelse af pårørende blandt hhv. pårørende og personer diagnosticeret med depression i deres hverdag? undersøger forfatteren de politiske, kliniske og hverdagsorienterede forudsætninger, der danner baggrund for inddragelse af pårørende i forbindelse med

depressionsramte. Studiet hviler på det, der omtales som flersteds-etnografisk feltarbejde og ud fra en diskursanalytisk tilgang. Konklusionen peger i retning af store modsætninger mellem den fremherskende forståelse i klinisk psykiatrisk praksis og de måder, som inddragelse kommer til udtryk hos de, i undersøgelsen, medvirkende familier. Anbefalingen fra artiklen er, at flere analyser, der tager højde for sociale og kønsmæssige forventninger og realiteter, gennemføres med henblik på at finde nye og mere hensigtsmæssige praksisformer.

I artiklen “McMindfulness – I am lovin it” diskuterer **Klaus Nielsen og Annemette Bondo Lind**, hvordan man kan forstå eksplosionen af det, der samlet kaldes Mindfulness, som et af tidens store løsener. I artiklen, som må betragtes som et større akademisk debatoplæg, argumenterer forfatterne for, at mindfulness fungerer på mange og ikke nødvendigvis sammenhængende måder. Disse måder omfatter, at mindfulness ses som en del af en religiøs praksis, en sekulariseret medicinsk forståelse og som et bredt forebyggelsesredskab i forhold til sygdom. Især det sidste tages op til kritisk diskussion ved at forfatterne påpeger risikoen for, at mindfulness transformerer en række individuelle, sociale, kulturelle og økonomiske problemstillinger til temaer i en medicinsk diskurs som individet selv gøres ansvarlig for at monitorere, hvilket forfatterne understreger passer godt ind i en samtid præget af en neoliberalistisk tankegang, som sætter en stærk individualiseret dagsorden.

Noomi Matthiesens artikel “De uhørte stemmer – En undersøgelse af skolehjemssamarbejdet mellem forældre af somalisk afstamning og lærere i den danske folkeskole” er også en omskrivning af hendes Ph.d-forsvar fra 2014. Forfatteren fokuserer sin artikel og sit arbejde på samarbejdet mellem lærere i folkeskolen og forældre af somalisk herkomst. Hun argumenterer i artiklen for, at det er nødvendigt,

for at forstå den praksis, der kommer til syne som forældresamarbejde, at søge en forståelse af dels betingelser, der konstituerer praksissen og dels de aktuelle konstituerende forhandlinger i selve interaktionen lærere og forældre imellem. Igennem et eksplorativt arbejde med 4 familier med somalisk herkomst argumenteres for at disse forældre har vanskeligt ved at komme til orde med deres holdninger, meninger og erfaringer, da særlige strukturelle, historiske, politiske og sociale dynamikker gør deres stemme “tavs”. Ikke at kunne komme til orde i denne forbindelse afføder en marginalisering og et uligeværdigt skolehjem-samarbejde.

Livsførelseslisten – omfattende identitetsforandring efter bande/rocker-involvering er en artikel skrevet af **Line Lerche Mørch og Martin Chr. Celosse-Andersen**. I artiklen beskæftiger forfatterne, som udgøres af hhv. en socialforsker og en ex-rocker, sig med, hvordan det er muligt, gennem arbejdet med det redskab, der omtales som “LivsførelsesListen” (LFL), at skabe et alternativ til det exitprogram, som politisk er igangsat i forbindelse med bandemedlemmer/rockeres mulighed for at forlade miljøet. I artiklen fortælles om det teoretiske grundlag for LFL og om, hvordan arbejdet med LFL har været foretaget i praksis. LFL præsenteres som værende et middel for den enkelte til at komme til forståelse med sig selv, til at skabe overblik og til at kunne koordinere, prioritere og dokumentere kontinuitet og ændringer i exitkandidatens daglige livsførelse.

Gennem et sample fremlægges de to opdelinger, som LFL gør brug af, som hhv. “positivlisten”, hvor de gode ting, som exitkandidaten arbejdede med under og efter exitforløbet, og hhv. “udviklingslisten”, der er en opstilling af eksempler på problemstillinger, dilemmaer og fastlåsthed, som stressede exitkandidaten i exitprocessen, men som peger i retning af potentiale for udvikling.

Mads Banks artikel: “Brugerindflydelse og stemning i arbejdet med unge og rusmidler – Socialt arbejde som ledelse af selvledelse” omhandler, hvordan velfærdsstatens institutioner og professionelles faglighed kan organiseres og udvikles, så borgerne, eller brugerne heraf, i højere grad kan lede sig selv og udvikle deres liv i produktiv og ønsket retning. Empirisk bygges artiklen (og afhandlingen bag) på en etnografisk udforskning af kommunale institutioner, der arbejder med unge rusmiddelbrugere. Det almene sigte med artiklen er at analysere og diskutere, hvad der sker når man, fra institutionernes side, ønsker at organisere indsatsen, så brugerne bliver mere autonome. Hvad sker der når man ønsker at påvirke borgerne, så de i højere grad leder sig selv og hvordan dannes mere grundlæggende subjektivitet kulturelt?

Altså, samlet set, omhandler alle artikler spørgsmål om integration, om forståelse og brug af begreber som McMindfulness og Selvledelse, om (gen-)integration af bande- og rockermedlemmer, om samarbejde mellem etniske minoritetsdanskere og et skolevæsen og køn og livet med mennesker med psykiatriske diagnoser.

Nordiske Udkast er et tidsskrift for kritisk samfundsvidenskab, men opgaven ser ud til, gennem de seneste år, at blive stadig vanskeligere. Med globaliseringen og den efterfølgende forringelse af lovgivning, ligeværd og homogenitet, set i forhold til den danske befolknings lige muligheder – er det på nogle måder det samme som at blive “slået tilbage til start” – al den forbedring, som en 30-40 års national samfundskritik har medvirket til, synes i løbet af de sidste 10-15 år at være blevet udvasket! Og hvor stiller det en kritisk samfundsvidenskab? Skal man her indenfor påpege de samme ting, som man gjorde tidligere, skal man indstille sig på at begrænse skaderne, skal man se det hele ovenfra og kæmpe internationalt for bedre forhold i en global verden truet af krig, fattigdom og elendighed (og skrue ned

for de regionale og nationale ambitioner og drømme), eller skal man stikke piben ind og overlade udviklingen til de næste generationer og så håbe på, at det fører til andet og mere end “4. generations feminisme”, vold og hærværk i Hamborg eller en “hellig” klimakamp ført bl.a. af de stemmer, der efterlader alt deres affald på en mark i Roskilde efter en uges fest?

Det er ikke nemt. Og uanset en skarp analytisk tænkning, stor indsigt og væsentlige pointeringer angående såvel begreber, hverdagslivet og forholdet mellem individ, institution og samfund, så synes den omsiggribende internationale udvikling at trænge sig stadig stærkere på. *Nogen* såvel i USA, i Europa som i andre dele af verden føler sig (med rette) overset og nedprioriteret. Disse *nogen*, som en bedrestillet og mere veluddannet del af befolkningerne har ladet hånt om og udnyttet, slår naturligvis tilbage når chancen byder sig. Den chance synes at være opstået flere steder med lidt forskelligt udfald. Når så mange amerikanere kan finde på at stemme på Trump, så handler det måske mindre om hans retorik og ambitioner, men mere om en afstandtagen til “the establishment”, som Clinton repræsenterede.

Og når “*nogen*” er villige til at stole mere på sociale medier, “fake” eller ikke “fake news”, så trues vi måske af en ny verdensorden – hvor bl.a. avancerede diskussioner om nuanceringer og “italesættelser” i behandlingen af depressionsramte, samarbejdsklimaet mellem etniske minoriteter og myndigheds personer mv. har meget trange kår.

Trump er på Twitter og Brinkmann på Facebook (uden sammenligning naturligvis), hvor han dog har langt færre følgere end f.eks. Mascha Vang eller de nye YouTubere. Og forskellige medlemmer af the Kardashian Family er topscorere på instagram. Men er det her samfundsdebatten og meningsdannelsen skal ske/sker – så skal den kritiske samfundsvidenskab måske til at sadle om.

Hvordan er et åbent spørgsmål. Et af tidens store spørgsmål er, om vi nu i højere grad skal

sigte europæisk og bestræbe os på en solidarisk udvikling af fælles flygtningepolitik af hensyn til at imødekomme behovet fra udviklingslandene (de fattige og/eller krigshærgede), og ikke lade Italien og Grækenland i stikken. Næste spørgsmål er arbejdskraftens fri bevægelighed, og tæt herpå kan vi jo diskutere om der skal være en fælles europæisk beskæftigelsespolitik, socialpolitik osv.!

Som Rasmus Willig gentagne gange har påpeget, så svinder mulighederne for at ytre sig kritisk indenfor det offentlige og sikkert også, og måske endnu mere, indenfor det private arbejdsmarked. Men måske er det hele endnu værre – måske er det at komme kritisk til orde blevet overhalet eller underløbet af en samfundsudvikling, hvor man kun i begrænset omfang interesserer sig for den historiske udvikling, for materielle fakta, for aftaleregler og lovgivning, endsige for en rimelig omgang mennesker imellem. En del teoretikere og forfattere har helt overordnet kaldt dette for det neoliberale samfund, uden i øvrigt at have specificeret nøjere hvordan og med hvilke konsekvenser.

Det, der synes at stå tilbage er udfordringen til en kritisk samfundsvidenskab – hvor skal vi hen, hvordan og med hvilke midler. Hvem skal vi være solidariske overfor (udover menneskeheden): Naboer, kollegerne, netværket, de marginaliserede, den nationale befolkning, den europæiske eller hele verdens befolkning? Og hvordan skal vi demonstrere eller argumentere

for denne solidaritet? Ved at dele betingelser – at søge et fælles niveau, selvom det betyder, at vi nationalt må give køb på hårdt tilkæmpede værdier – Ved at fastholde et så højt niveau af velfærd som muligt, og lade dette være et mål for andre at efterstræbe, eller? Og skal vi fortsat udtrykke os gennem videnskabelige artikler, undervisning og måske medieoptrædener, eller skal det være mere strategisk – igennem sociale medier, eller handler det om at bevæge sig ind i den konkrete politiske virkelighed – ved at stille op og bestemme, at indgå som en del af de politiske magthavere?

På sædvanlig kritisk vis – er der i dette forord flere spørgsmål end svar. Svarene er absolut til diskussion. Ideen bag dette forord blev fundet et andet sted – I et gammelt citat fra de “åh, så politisk korrekte, grænsende til bedrevide humanistiske” “Bono” og U2 fra nummeret: “Wake up Dead Man” (albummet POP, CIDU210 524 334-2, Polygram 1997)

“... I'm alone in this world, And a fucked up world it is too (og senere)

Jesus were you just around the corner? Did You think to try to warn her? Or are you working on something new? If there's an order in all of this disorder – is it like a tape recorder?

Can we rewind it just once more”!!!!!!!!!!!!!!

Torben Bechmann Jensen & Anja Hvidtfeldt Stanek